

Valsts prezidenta Egila Levita uzruna Latvijas politiski represēto personu ikgadējā salidojumā Ikšķilē 2019. gada 3. augustā

Publicēts: 03.08.2019.

[Egils Levits](#)

Mīļie klātesošie – politiski represētie, tuvinieki, atbalstītāji!

I

Esmu ārkārtīgi pagodināts par šo iespēju uzrunāt jūs šajā tikšanās laikā, jo jūs esat mūsu tautas sastāvdaļa, kura ir piedzīvojusi īpašu likteni, kas mūsu tautai ir ļoti nozīmīgs. Mūsu politiski represētie ir dzīvs atgādinājums tam, ko ar mums izdarīja totalitārā okupācijas vara. Jūsu dzīvi ir mainījusi šī vara, šīs dzīves ir ieguvušas citu virzienu nekā tādu, kā tām vajadzētu būt bijušām.

Daudzi no jūsu likteņa biedriem ir palikuši Sibīrijā, nav izdzīvojuši, bet jūs esat šeit, un tādēļ arī es mēģinu visus jūs šeit vēlreiz uzrunāt par to, cik svarīga ir šī tikšanās mums, Latvijai, kopumā.

II

Kādēļ jūs nonācāt tur, kur jūs nonācāt? Tādēļ, ka okupācijas vara baidījās no jums. Viņi baidījās no jūsu spēka, no jūsu ticības Latvijai, no ticības tam, ka Latvija kādreiz atkal būs brīva. Un viņi baidījās visu šo okupācijas laiku – nevis tikai sākumā, bet arī pēc tam, jo jums nebija iespējas dzīvot līdzvērtīgu dzīvi ar citiem Latvijas iedzīvotājiem tajā laikā, arī tad jūs atgriezāties no Sibīrijas.

Par spīti okupācijas varas ļaunumam, jūs spējāt saglabāt ticību Latvijai, saglabāt sev un nodot to arī nākamajām paaudzēm, un tas ir ārkārtīgi svarīgi. Ja ticība nebūtu nodota nākamajām paaudzēm, tad tā būtu izbeigusies. Tādēļ ir ārkārtīgi svarīgi tas, ka arī jaunā paaudze ieklausās jūsu stāstos, ieklausās šajā mūsu vēstures lapaspusē, kas pieder pie Latvijas, tādēļ es esmu priecīgs, ka es redzu

tik daudz jaunās paaudzes pārstāvju, tai skaitā arī Nacionālās apvienības semināra dalībniekus, kuri ir atbraukuši šeit, lai piedalītos šajā pasākumā.

III

Es esmu priecīgs redzēt šeit Sandru Kalnieti, Eiropas Parlamenta deputāti, kura ir jūsu likteņa biedre un vienīgā šī likteņa pārstāve Eiropas Parlamentā. Sandra Kalniete ir tiešām daudz darījusi, lai šī vēstures lapaspuse, kas mūsu tautai ir svarīga, iekļūtu arī Eiropas kopējās vēstures atmiņā, jo mums ir svarīga arī Eiropas kopējā vēsture, kā tā tiek veidota. Līdz šim man jāsaka, ka ir zināma nelīdzsvarotība starp mūsu vēstures pieredzi, kas ir mums svarīga, un Eiropas kopējā vēsturē tā patlaban nav ieguvusi vēl tik svarīgu nozīmi, kā tai vajadzētu būt. Tādēļ arī Sandra Kalniete to dara Eiropas Parlamentā, bet mums visiem ir jārūpējas arī par to, lai Eiropas kopējā vēsture visur ietvertu arī mūsu Latvijas vēsturi, tai skaitā arī šo traģisko lapaspusi, kuru esat piedzīvojuši jūs.

IV

Neatkarības atjaunošana bija saistīta ar vēsturiskā taisnīguma atjaunošanu. To jūs sagaidījāt no sabiedrības. Mēs varam vienlaicīgi arī konstatēt, ka tas nemaz nav tik viegli. Arī 30 gadus pēc neatkarības atjaunošanas mēs varam redzēt, ka sabiedrības nostāja šajos jautājumos bieži vien ir tuvāka tam, lai izrādītu izpratni tiem, kuri sadarbojās ar okupācijas varu, un ne tik daudz – okupācijas varas upuriem.

Tādēļ ir jāstrādā par to, lai mūsu vēstures redzējums atbilstu tam, kā tas ir noteikts Satversmē. Satversmē noteikts: "Latvijas tauta godina savus upurus un nosoda okupācijas režīmu," un tai ir jābūt arī sabiedrības valdošajai nostājai, izvērtējot okupācijas režīmu.

V

Pavisam drīz, 23. augustā, apritēs 30 gadu kopš Baltijas ceļa. Mēs jau 30 gadus esam brīva, demokrātiska valsts, un mēs esam daudz sasnieguši šajā ceļā. Vienlaicīgi, protams, būs arī daudz trūkumu, kurus mēs pastāvīgi cenšamies mazināt.

VI

Savā runā Saeimā pēc svinīgā solījuma došanas es izteicu priekšlikumu vai aicinājumu, ka Latvijai 2020-tajos gados, kas tūlīt arī sāksies, būtu jāklūst par modernu Ziemeļeiropas valsti. Latvijai ir potenciāls daudzās jomās kļūt par paraugu citām valstīm. Es domāju, ka tas attiecas ne tikai uz speciālām tehnoloģijām, kur mums tiešām ir labas iestrādes, bet arī uz to, kā mēs integrāli vērtējam savu pagātņi, arī uz mūsu ētisko nostāju attiecībā uz mūsu vēsturi. Demokrātisko, ētisko nostāju. Jūs esat arī tie, kuriem ir jāpalīdz un kuri palīdz šāda veida izpratni sabiedrībā radīt.

Es šodien vēlos īpaši uzsvērt akūto nevienlīdzības problēmu Latvijā. Kad Eiropa diskutēja par dažādu ātrumu Eiropu – dažas valstis aizies uz priekšu, dažas paliks atpakaļ, mēs varbūt nepamanījām, ka ir izveidojusies dažādu ātrumu Latvija. Ir cilvēki, kuri jau dzīvo modernā, demokrātiskā, attīstītā valstī, un ir cilvēki, kuri vēl tur nav. Un tādēļ mums ir jārūpējas par to, lai šīs dažādo ātrumu Latvijas šķēres nekļūtu pārāk lielas, lai visi varētu baudīt kopējo labumu, ko dod mūsu ekonomika un mūsu politika, mūsu valsts attīstība, un ieskaitot, protams, arī jūs piedalāties.

Zinu, ka ļoti daudziem politiski represētajiem klājas grūti, ka pensijas ir mazas, ka pabalsti ir mazi. Valsts prezidentam nav iespējas pieņemt lēmumus attiecībā uz naudas lietām. Tas saskaņā ar Satversmi ir Saeimas un Ministru kabineta kompetencē, taču Valsts prezidents var raudzīties, lai politiķi izpilda savus solījumus. To, ko viņi ir solījuši pirms tam, es arī vienmēr atgādināšu. Tas varētu būt Valsts prezidenta pienums šo jautājumu risināšanā.

VII

Paldies Latvijas Politiski represēto apvienībai un personīgi Kaļķa kungam par darīto Latvijas vēsturiskās atmiņas veidošanā, par to, ko jūs darāt represēto labā, par to, ko darāt visas tautas labā.

Paldies jums par pulcēšanos šeit, jo arī šī pulcēšanās ir svarīgs pasākums ne tikai jums, bet arī mums visiem, jo jūs atgādināt par šo vēstures lapaspusi un vienlaicīgi jūs varat apmainīties ar domām par Latviju, pastāstīt savus personīgos piedzīvojumu stāstus un

pastāstīt to arī jaunajai paaudzei.

Lai jums iedvesmojošs šis kopā būšanas brīdis un vairojas ticība un pārliecība Latvijas valstij. Paldies!

<https://www.president.lv/lv/jaunums/valsts-prezidenta-egila-levita-uzruna-latvijas-politiski-represeto-personu-ikgadeja-salidojuma-ikskile-2019-gada-3-augusta>